І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 141. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 28-го ЛИПНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 28, 1961 No. 141. VOL. LXVIII.

ОБИДВІ ПАЛАТИ ПІДТРИМУЮТЬ НОВІ ОБОРОННІ ПРОЄКТИ ПРЕЗИДЕНТА КЕННЕДІ

ПРЕЗИДЕНТ ПЛЯНУЄ ЗБІЛЬШИТИ ОБОРОННИЙ БЮДЖЕТ І ПРОСИТЬ ПРО ПОВНОВЛАСТІ ПОКЛИКАТИ РЕЗЕРВІСТІВ

Вашинґтон. — Президент Кеннеді 26-го липня предложив Конґресові свої прости, як скріпити збройні сили ЗДА, щоб можна було протиставитися натискові СССР в справі Німеччини і Західнього Берліну, про що він говорив у своїй промові до американського народу в дні 25-го липня. Крім окремих законопроєктів Президент переслав до Конґресу коротке вияснення, в якому обґрунтовував конечність збільшити оборону країни, яка мусить протиставитися комуністичним вимогам в справі Берліну та комуністичній загрозі вільному світові. Президент просить Конґрес збільшити видатки на оборону на дальші $3.454,600,000, щоб можна було збільшити чисельний стан збройних сил та зброї. В цій сумі є і $207.600.000 призначені на розбудову протирадіяційних схоронищ. Президент плянує збільшити чисельний стан збройних сил країни таким способом: 1) Просить Конґрес про повновласті, важні до 1-го липня 1962-го року, — покликати до активної служби на випадок потреби 250.000 резервістів, в тому і відділи Крайової Ґвардії. Ця активна служба не могла б бути довша від одного року. Резерви ЗДА виносять 2.415,-000; 2). Президент просить про повновласті продовжувати на один рік активну службу тим воякам, які тепер виконують активну службу. Це відноситься і до тих резервістів, що є тепер при війську, відбуваючи 6-місячний вишкіл. Їх є коло 67.000. Але не є відомо, чи, і коли, Президент схоче скористати з цих додаткових повновластей; 3) Одночасно департамент оборони вже зарядив, що в серпні цього року покличуть до військової служби не 8.000 рекрутів, як було давніше заплянованo, тільки 13.000. У вересні число рекрутів має винести 20.000, а в дальших місяцях воно може бути ще більше. Під час війни в Кореї покликувано до служби по 80.000 рекрутів місячно. Представник Рекрутаційного Уряду заявив, що той Уряд старатиметься, щоб не покликували до військової служби студентів, щоб вони могли продовжувати студії. Він сказав, що важливим для оборони країни є те, щоб студенти могли докінчити свої студії. Секретар оборони Роберт МекНамара вияснив, чому уряд вирішив збільшити збройні сили країни. Віс сказав, що представники СССР сподіваються, що Захід не схоче допустити до вибуху атомової війни у зв'язку з берлінською кризою. СССР гадає, що в цій справі не буде однозгідности між ЗДА і їх европейськими союзниками. Тому ЗДА вирішили показати комуністам що вони твердо стоять при своїх зобов'язаннях в справі Берліну і Німеччини. ЗДА мусять збільшити чисельний стан армії, який тепер виносить 870.000 — до одного мільйона. Першими будуть покликані до військової служби ті резервісти, які мають спеціяльний вишкіл в армії, летунстві і фльоті. Конґрес одноднушно заявився за те, щоб підтримати оборонні проєкти резидента. Представник республіканців в Сенаті сенатор Майк Менсфілд із Монтани заявив, що Конґрес старатиметься якнайскорше прийняти пропозоції уряду. Вже внесено в обидвох Палатах відповідні поправки до оборонного бюджету; внесені є вже і відповідні проєкти про повновласті для Президента. Сенатор Еверетт МекКінлі Діркеен, який є провідником республіканської меншости, заявив, щоКонґрес старатиметься до вівтірка, це значить до 1-го серпня залагодити всі урядові проєкти, які змагають до скріплення збройних сил країни. Республіканці в Сенаті мають на окремих зборах ухвалити одноднушну підтримку оборонних заходів Президента. З загальної суми $3.500.000,000 призначеної на збільшення оборони, — $1.440.000.000 мають йти на армію: $985.000,000 на фльоту: $754.000,000 на летунство і $67.000.000 на морську піхоту. Президент говорив, що чисельний стан збройних сил має бути збільшений на 217,-000, а секретар оборони говорив про число 225.000. Після скріплення збройні сили ЗДА виноситимуть 2.735.000. Зі збільшенням оборонних видатків консервативні кола в обидвох партіях хотіли б дещо зменшити ті видатки, які призначені на необоронні цілі Деякі республіканці критикують Президента за те, що не зайняв такої самої рішучої постави у відношенні до Куби прем'єра Кастра. В конґресових колах говорять про те, що Президент повинен був подумати і про збільшення податків у зв'язку зі збільшенням видатків на оборону.

Кастро звільнив пасажирів „Електри", затримавши літак

Маямі, Флорида. — Кубинський диктатор Кастро наказав звільнити 32-ох пасажирів і 5-ох членів залоги джетового літака „Електра", але відмовився відіслати з Гавани до ЗДА літак, який коштує $3,500,000. Кастро хоче вести переговори в справі звільнення „Електра", бо за неї думає дістати ті літаки, які зайняли на Флориді американські фірми за незаплачені довги. Пасажири оповідають, що в Гавані їх добре кормили, хоч і не дозволяли виходити з готелю, що є на летовищі. Не вернувся до ЗДА той озброєний кубинець, який захопив був американський літак на Флориді та змусив його летіти на Кубу. Після причалення літака на летовищі під Гаваною, цей кубинець 35-річний Хозе Марін зник. і його більше не бачили американські пасажири.

В АМЕРИЦІ

● 25-го липня після полудня 26-річний бандит увійшов до банку при Бродвею і 23-ій Західній вулиці в Ню Йорку, де під загрозою револьверів пограбував $15,000, після чого димною бомбою у вестибюлі банку старався „крити" свою втечу. Урядовець банку вибіг за ним із револьвером та почав стріляти до бандита, який поранив його в ногу. Поліції вдалося злошити одного з бандитів, як він втікав замовленою таксівкою, а одного бандита поліція вбила на вулиці.

● В Шікаґо 25-го липня відкрито Міжнародну Виставу, яка триватиме до 10-го серпня. У Виставці беруть участь 700 фірм із ЗДА та 27-ох чужих країн. Сподіваються, що Виставку відвідають 35.000 купців та півмільйона глядачів. Виставка відбувається на Виставковій площі МекКормика над озером Мишиґен.

● Статистичне бюро ствердило, що прибутки американських міст в 1960-му році виносили $14,900,000,000 на $1,-200,000,000 більше, як у 1959 році; видатки становили $15.300,-000.000, на $800 мільйонів більше, як у попередньому році. Ці дані відносяться до 18.043-ох американських міст.

Сенатська комісія збільшила фонди на космічну програму

Вашинґтон. — Сенатська Комісія Видатків признала всі ті видатки, які запропонував президент Кеннеді на здійснення Космічної програми. Ця комісія признала на космічні досліди $1,749,000,000. Ця сума є на $549 мільйонів більша від тієї, яку первісно запропонував був уряд президента Кеннеді. Палата Репрезентантів признала на цю ціль тільки $1,200,000,000, але це було ще тоді, коли Президент не домагався збільшити бюджет Крайової Аеронавтичної Космічної Адміністрації. Президент Кеннеді пропонує більші видатки на досліди над космічними просторами, бо він змагає до того, щоб ЗДА випередили СССР і перші вислали людину на Місяць. Ціла ця програма лету на Місяць мала б вимагати від 20 до 40 більйонів долярів в найближчій декаді, це значить до 1970-го року.

Комунікаційна Комісія за приспішення будови комунікаційних сателітів

Вашинґтон. — Федеральна Комунікаційна Комісія закликає американські фірми, щоб вони якнайскорше зорганізували окреме підприємство, яке могло б займатися справою розбудови сітки комунікаційних сателітів. Федеральна Комунікаційна Комісія діє в дусі побажань президента Кеннеді, який недавно заявив, що приватні фірми повинні бути власниками і керівниками комунікаційних сателітів, які будуть передавати з космічних просторів телефонічні розмови та телеграми, а також радіові і телевізійні програми до всіх держав, отже також і до недорозвинених держав. Власники тієї Комунікаційної Космічної системи могли б бути і фірми з інших країн, а не тільки із ЗДА. Ціла ця система має коштувати коло $400 мільйонів.

Гувер звітує про збільшення числа злочинів

Вашинґтон. — Директор Федерального Бюра Інвестиґацій Дж. Едгар Гувер звітує, що в минулому році значно збільшилося в цій країні число більших злочинів. В минулому році що 15 секунд доконувано у ЗДА одного більшого злочину. Число злочинів в 1960-му році виносило 1.861,-300, на 14 відсотків більше, як в 1959-му році. Від 1950-го року число населення ЗДА збільшилося на 18 відсотків, а число злочинів зросло в тому самому часі на 98 відсотків. Звіт Гувера надрукований в окремій книжці, яку видав генеральний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді. Цікаве, що в такому великому місті, як Ню Йорк, число злочинів зросло тільки на 10 відсотків в минулому році. В 1960-му році одно вбивство припадало на кожних 58 мінут, знасилування — 34 мінути, а важкий напад — що чотири мінути. На кожних 100,000 населення було 3,640 заарештувань. В містах число заарештувань було на три рази більше, як в селах. Число заарештувань між нелітніми від 1950-го року до 1960-го — подвоїлося.

МАЧЕК — арґентинський протикомуністичний рух

(єдо) У Буенос Айресі створився Комітет для координації і об'єднання різних організацій, що провадять чи мають намір провадити боротьбу проти комунізму. Зреферувавши справу Куби, маніфест цієї нової організації твердить, що „московсько-кубинський імперіялізм звернув уже свої пожадливі очі на нашу країну і кинув свій виклик війни і здобуття. Ми мусимо цьому протиставитися".

Вже час, твердить той маніфест, перестати бути байдужими і застосувати більш позитивну й бойову тактику в обороні людської гідности. На чолі цієї нової організації стоїть д-р Едвардо Авґусто Ґарсія, що цього року виступав на Святі Української Державности з дуже симпатичною промовою.

РОДИНА, ТОВАРИШІ ЗБРОЇ, СПІВРОБІТНИКИ І ВЕЛИКА ГРОМАДА ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПАНАХИДІ ЗА СПОКІЙ ДУШІ СЛ. П. ЛЮБОМИРА ОРТИНСЬКОГО

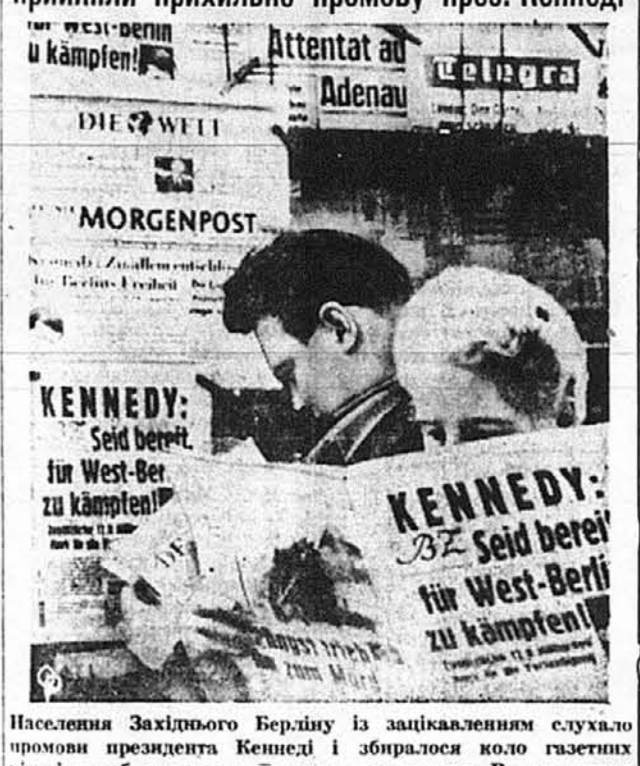
Ню Йорк. — Ближча і дальша родина, численні товариші зброї з Першої Дивізії Української Національної Армії та комбатантських організацій, співпрацівники із Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради і „Прологу" та велика громада людей, що заповнили велику залю похоронного заведення, коридори і хідник на вулиці, взяли участь у панахиді за спокій душі сл. п. д-ра Любомира Ореста Ортинського, що її відправив священик з української католицької церкви св. Юра минулої середи, 26 липня, в похоронному заведенні Петра Яреми при 7-ій вулиці. Співав чоловічий хор „Думка" під проводом мґра Леонтія Крушельницького.

Сл. п. д-р Любомир Орест Ортинський

Сл. п. д-р Любомир Ортинський помер нагло на удар серця минулої суботи, 22-го липня, в вакаційній місцевості Гантер в нюйоркському стейті, куди він того ж таки дня приїхав на відпочинок. Під час панахиди почесну стійку біля відкритої домовини Покійного мали його колишні товариші зброї з комбатантських організацій, що прийшли із своїми прапорами. В залі, де лежить Покійний, багато вінків і квітів з лентами і написами від родини, співробітників і приятелів, у цьому і від „Свободи", співробітником якої Покійний був довгі роки. Низько похилились комбатантські прапори і голови присутніх, як хор співав останнє „Вічная пам'ять". Після панахиди до жалобної громади промовив Микола Лебедь, генеральний секретар Закордонного Представництва УГВР та голова „Прологу", прощаючи Покійного від репрезентованих ним установ та українського визвольного руху, активним членом якого Покійний був. Пісня про журавлів, що „відлітають сірим шнурком" у вирій, закінчила цю жалобну відправу і зустріч біля домовини енергійного і надійного діяча, що відійшов з цього світу на 42-му році життя, не мавши ще ані часу ані нагоди вповні розгорнути своїх творчих сил. Похорон відбувся в четвер, 27-го липня перед полуднем з похоронного заведення до церкви св. Юра й опісля на цвинтар „Ворота до неба" в Йонкерсі, Н.И.

Не тільки союзники, але й невтральні прийняли прихильно промову през. Кеннеді

Населення Західнього Берліну із зацікавленням слухало промови президента Кеннеді і збиралося коло газетних кіосків, щоб прочитати її текст в часописах. В наголовках газет підкреслено заклик президента Кеннеді: „Будьте готові битися за Західний Берлін!"

Париж. — Франція прийняла промову президента Кеннеді дуже тепло і з великою сатисфакцією. У проголошеній французьким урядом заяві стверджується, що французький уряд був поінформований наперед дуже докладно про американські інтенції і підкреслюється, що рішуче становище президента Кеннеді збігається із позицією французького уряду в справі Берліну. Прихильно поставилася до промови теж французька преса, не зважаючи на те, що вся вона заабсорбована тепер здебільша справою Тунісії. В цілому підтримали президента Кеннеді в його рішучому ставленні до совєтських загроз офіційні кола і преса Західньої Німеччини і Західнього Берліну, підкреслюючи з задоволенням особливо ж те місце в промові, де през. Кеннеді заявив, що ЗДА будуть битися в разі потреби за Берлін. Прихильне прийняття мала промова і в Голяндії, Італії, Японії та в інших країнах. Позитивно поставилися до цієї промови офіційні чинники і часописи невтральних країн, як наприклад Швеції, Ніґерії, Ліберії та інших, які заявляють, що ця промова мусить бути зустрінута з признанням і сатисфакцією, бо вона вносить ясність у ситуацію і є осторогою для Москви перед започатковуванням фальшивих кроків. Невтральна преса підкреслює теж готовість ЗДА до переговорів із Совєтським Союзом.

Совєти „огірчені" рішучим тоном промови президента Кеннеді

Москва. — Якщо судити із реакції совєтської преси і радіо на промову президента Кеннеді, то вона була дошкульним ударом для совєтських плянів вирішити по-своєму справу Західнього Берліну і миру з Німеччиною. Совєтські пропаґандисти виступили з безпідставним обвинуваченням, що Кеннеді намагається використати берлінський спір для приспішення зброєвих переговорів між Сходом і Заходом і що своїм „войовничим" виступом він тільки поширив „кампанію розпалювання воєнної істерії". Яке становище займе до промови президента Кеннеді совєтський уряд, покищо невідомо, але окремі офіційні представники пробують тепер говорити, що гострий виступ президента Кеннеді не мав ніякої реальної підстави, бо ж совєтські вимоги в справі Західнього Берліну не були ніякою загрозою для його свободи і для прав та інтересів західніх держав в цьому місті. Заступник міністра закордонних справ СССР Кузнєцов заявив навіть, що промова Кеннеді викликує враження, нібито совєти хотіли б окупувати Берлін, а в совєтських пропозиціях про це не було ніякої мови. Ще інші заявляють, що Кеннеді використав берлінський спір тільки як претекст для прискорення започаткованого вже давніше ЗДА озброєння. Деякі ж із совєтських представників пробують навіть страшити африканські й азійські народи, що мілітарні заходи ЗДА спрямовані насправді проти „національних визвольних рухів в Африці, в Азії та в Південній Америці". Як прийняв промову Кеннеді Нікіта Хрущов, покищо невідомо. В середу 26-го липня, значить на другий день по цій промові, Хрущов відбув у Сочі над Чорним морем довшу розмову з дорадником през. Кеннеді для справ роззброєння Джаном МекКлоєм і як повідомляє ТАСС, ця розмова, що стосувалася справ роззброєння й інших проблем совєтсько - американських взаємин, відбувалася в „дружній атмосфері". Після конференції, що в ній брав участь Валеріян Зорін, Хрущов приймав МекКлоя обідом. Повернувши до Москви, МекКлой поінформує през. Кеннеді телефонічно про перебіг своєї розмови з Хрущовим.

Ганна Шерей, Лев Рейнарович, Іван Гош і Віра Кемпе виступлять на Союзівці в цю суботу

Союзівка, Керґонксон. — У найближчу суботу, 29-го липня, в рямках щотижневих культурно-мистецьких і розвагових імпрез на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах відбудеться справжній „вечір зірок" з виступами солістки Київської опери Ганни Шерей, бувшого соліста Львівської опери, баритона Лева Рейнаровича та оперового співака-тенора Івана Гоша, що дадуть вечір арій, пісень, дуетів і терцетів. Програму вестиме артистка-гумористка Віра Кемпе з Торонта. В програмі вечора українські й европейські пісні та композиції. Концерт почнеться о годині 8-ій після вечері.

● Під час відзначування 26-го липня на Кубі, дня, коли 1953-го року почав був революційну діяльність проти диктатора Батісти Фідель Кастро, показували 6 совєтських літаків типу „МІҐ", які кружляли понад містом Гаваною. В цій параді брав участь і совєтський космонавт Юрій Ґаґарін, який тепер перебуває в гостях у Кастра.

БРИТАНІЯ ПРИСПІШУЄ МІЛІТАРНУ ПІДГОТОВУ І ПЕРЕСТЕРІГАЄ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ

ВІДКЛИКАНІ ДО АКТИВНОЇ СЛУЖБИ РЕЗЕРВИ МАЮТЬ ЗАВЕРШИТИ БОЙОВУ ГОТОВІСТЬ БРИТІЙСЬКОЇ АРМІЇ НАД РАЙНОМ

Лондон. — Підтримуючи в цілому становище президента Кенеді в справі Західнього Берліну і Німеччини, висловлене у його промові дня 25 липня, і солідаризуючися із мілітарними заходами ЗДА протидіяння совєтській загрозі, Велика Британія почала приспішувати свою мілітарну підготову, попереджуючи водночас із цим Москву перед загрозливими наслідками будь-яких односторонніх акцій в справі Берліну. Одним з перших мілітарних заходів Великої Британії буде відкликання резерв і поповнення ними британської армії над Райном в Німеччині, щоб надати їй якнайбільшу боєздатність. Резервістами будуть доповнені передусім адміністративні і технічні з'єднання цієї армії, бо з'єднання піхоти і танків є тепер вже в повній силі. Британський міністер оборони Гаролд Воткінсон, виступаючи в середу дня 26 липня у британській Палаті Громад, заявив, що підкріплення збройних сил Північно-Атлянтійського Пакту в час можливих труднощів з приводу Берліну лежить у спільному інтересі Великої Британії і ЗДА. Водночас із цим британське міністерство справ заграничних проголосило заяву, що британський уряд вітає вповні і підтримує становище президента Кеннеді, висловлене ним у його промові дня 25 липня, зокрема в тих уступах, що стосуються в цілому проблеми Німеччини, включно з Берліном. В заяві британського уряду висловлена теж готовість до переговорів із Совєтським Союзом в справі Німеччини, якщо совєтський уряд погодиться їх вести на розсудливій базі, з підкресленням, що якщо ці переговори мали б мати вигляд на успіх, то Велика Британія і її союзники мусять довести виразно Совєтському Союзові до відома, що всякі погрози здійснити совєтські цілі з допомогою односторонньої акції можуть привести тільки „до створення дуже небезпечної ситуації" Висловивши таку перестрогу в бік Совєтського Союзу, британський уряд підтвердив ще разом із цим, що велика Британія погоджується вповні із ЗДА, що обидві країни мусять перевести всю потрібну підготову, щоб протидіяти евентуальній критичній ситуації. Зайняте Великою Британією становище в справі Берліну є куди рішучіше, як цього сподівалися в політичних колах.

Ґізенґа візьме участь в сесії конґолійського парляменту

Леопольдвіль. — Антуан Ґізенґа, провідник прокомуністичного режиму в Стенлівіль, столиці Східньої Провінції, заявив, що він візьме участь в сесії конґолійського парляменту, яка має відбутися найближчим часом в Леопольдвіль. Цю обіцянку Ґізенґи привіз із собою президент провінції Леопольдвіль Клеофас Камітату, який їздив спеціяльно до Стенлівіль, щоб привезти Ґізенґу із собою на відкриття парляменту. Журналістам заявив Камітату, що Ґізенґа не зміг з ним приїхати, бо не вилікувався вповні з атаки бронхіту. Все ж таки, Ґізенґа обіцяв прибути „в найближчому майбутньому". Водночас із цим Ґізенґа мав повідомити президента Катанґи Моїсе Чомбе, що він радо зустрівся б з ним під час сесії конґолійського парляменту в будинку Льованійського університету в Леопольдвіль. Звернення Катанґи і її президента Чомбе до Совєтського Союзу й інших країн комуністичного бльоку за допомогою, вважають в політичних колах актом розпуки і пояснюють його тим, що Чомбе втратив підтримку різних „впливових чинників", зокрема збоку Бельгії, розчарованої тим, що Чомбе відмовився увійти до центрального конґолійського уряду.

В СССР засуджено до кари розстрілу двох „спекулянтів" валютою

Москва. — Як повідомляє „Правда" з 21-го липня ц. р., московський міський суд, розглянувши дня 15-го липня ц. р. справу Я. Т. Рокотова і В. П. Файбишенка, обвинувачених у спекуляції валютою „у великих розмірах", засудив обидвох на 15 років в'язниці кожного. Генеральний прокуратор СССР вніс спротив проти вироку, як надто лагідного. Касаційний протест і справа Рокотова та Файбишенка перейшла на розгляд Верховного Суду РСФСР. Під час переведеної цим судом в днях 18 - 19 липня судової розправи суд визнав обидвох підсудних винними у „скуповуванні у великих розмірах для наживи чужоземної валюти і золотих монет у чужоземців і в деяких совєтських громадян і в перепродуванні їх потім по спекуляційних цінах" і засудив їх за це до кари розстрілу з конфіскатою усіх грошових запасів і їхнього майна і без права відклику до вищої інстанції. Судовий процес мав виявити, що Рокотов скупив і перепродав чужоземну валюту і золоті монети на суму 12 мільйонів рублів (старих) і Файбишенко на суму одного мільйона рублів.

У СВІТІ

● В Лондоні відбулося у вівторок дня 25 липня ц.р. урочисте впровадження колишнього сера Антоні Ідена, наменованого три тижні тому графом (ірлом) Авону до Палати Лордів. Урочистість проходила з дотриманням усіх стародавніх обрядів і звичаїв, при чому новий граф був зодягнений у традиційний костюм і клейноди, що їх, не маючи часу зробити, він мусів собі випозичити.

● Сенеґаль, донедавня колонія Франції в Західній Африці, зірвала дипломатичні взаємини з Портуґалією. Безпосередньою причиною зірвання були сутички на границі Сенеґалю і Портуґальської Ґвінеї. Портуґалія із свого боку обвинувачує Сенеґаль в рекрутуванні ґвінейських націоналістів і в улегшуванні їм втечі на сенеґальську територію.

● Президент Гани Кваме Нкрумаг закінчив у вівторок дня 25 липня свої 15-денні відвідини в Совєтському Союзі і від'їхав до Варшави, де буде першим африканським гостем польського уряду. Прощали Нкрумага під час його виїзду з Москви совєтський „президент" Л. Брежньов і заступник совєтського прем'єра Анастас Мікоян. Від'їжджаючи з СССР, Нкрумаг заявив, що совєтська єдність може бути прикладом для народів Африки в їх боротьбі „за звільнення від імперіялізму і колоніялізму".

● Державний під секретар ЗДА, Честер Бовлес, який відвідбуває тепер поїздку по країнах Африки й у вівторок 25 липня перебував у Лягорі в Ніґерії, заявив під час пресової конференції, що ЗДА прагнуть приходу того дня, коли всі африканські народи будуть вільні і правитимуть самі своїми країнами, тримаючи високо і достойно свої голови.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Становище Америки

У теперішній ситуації, повній небезпечних криз, тривожних вісток і побоювань, виступ президента Джана Ф. Кеннеді з промовою до народу у вечірніх годинах минулого вівтірка був дуже на часі. Немає бо нині в світі іншої людини, яка могла б говорити з більшим авторитетом і більшою відповідальністю. Для протиставлення треба згадати, що коли, наприклад, комуністичні диктатори у своїх виступах плетуть пропагандивні нісенітниці, одне думаючи, а інше говорячи, то не може бути жадного сумніву щодо значення кожного слова Президента З'єдинених Держав.

Президент Кеннеді в своєму виступі виразно й недвозначно з'ясував становище ЗДА в сучасній міжнародній кризі, розпаленій Москвою у зв'язку з Берліном. Америка не хоче війни і ніколи її не хотіла, але вона вже воювала — сказав президент Кеннеді. Вона не хоче війни і за Берлін, але готова за нього воювати, якщо буде до цього змушена. Вона готова вести переговори, але не для самих переговорів, не для капітуляції, а для полагодження справи. Цією справою далеко не є самий лише Берлін, хоч і його не можна легковажити. Америка перебрала зобов'язання у відношенні до двох мільйонів населення того міста, і воно стало вільним островом у комуністичному морі, символом вільного Заходу у протиставленні до рабовласницької Москви. В Берліні вирішується доля не тільки того міста, але й світу. Коли ж прийшлося б Заходові воювати за те місто, то війна відбувалася б не в Берліні, але в Москві.

Досвід навчив Америку і її молодого Президента, що з Москвою можна говорити тільки тоді, коли кожне слово можна обстояти силою. Америка не хоче війни, але вона на неї готова, в кожному часі, на кожному місці і всіма засобами. Президент заповів, що вже наступного дня будуть запропоновані Конґресові деякі додаткові заходи й видатки, подиктовані не бажанням війни і не панікою, але свідомістю ситуації і рішучістю обстояти свої права. Головна сила Америки — в її спроможності масової відплати на випадок аґресії. Чверть години — це все, що Америці потрібно, щоб усією силою вдарити аґресора. Але впродовж двох годин можна нанести тепер більшого знищення, ніж нанесли його всі попередні війни, разом узяті. Америка не є кровожадною навіть супроти ворога, і тому президент Кеннеді, згадавши про страшну нищівну силу, що її має Америка в ядровій зброї, рівночасно згадав і про заходи для збільшення звичайної зброї на випадок, якби можна було нею вирішити накинений вільному світові конфлікт. Президент Кеннеді також звернув увагу на те, що Берлін далеко не є одиноким місцем, де такий конфлікт загрожує.

Немає жадного сумніву, що президент Кеннеді в усіх своїх заходах має повну підтримку не тільки американського народу, але й всіх волелюбних народів світу, в першу чергу тих народів, що вже впали жертвою комуно - московського імперіялізму. Ті народи мають найбільше причин боятися війни, але вони також знають ціну волі, яку втратили. Рішуче становище Америки в теперішній кризі, недвозначні симпатії Америки до незавидної долі тих народів, виявлені проголошуванім Тижнем Поневолених Націй, та постійно зростаюча могутність З'єдинених Держав і їх виразний провід у вільному світі — все це є джерелом надій і заохоти також для тих, що в совєтській неволі. Агресивно - імперіялістична Москва завжди шукає нової поживи, нових жертв для задоволення своїх апетитів. Коли ж тих нових жертв не дістає, їй щораз трудніше зберігати свою імперію.

Останній виступ президента Кеннеді і відгомін того виступу у вільному світі переконують, що часи угодівства, поступок перед погрозами та шантажем і бажання миру за всяку ціну — безповоротно минають. Це збільшує надії, що разом з цим перейдуть до минулого й рабовласницькі імперії, що розпалюють загарбницькі війни, а на їх місце прийдуть воля, справедливість і мир для всіх людей і народів.

Бій за Зовнішню Монголію

Уже кілька років на порядку нарад ОН перебуває справа Зовнішньої Монголії, видвигнена Совєтами для того, щоб ударемнювати ставлені західніми державами нові кандидатури у члени ОН. Свою згоду на прийняття нових членів Совєти в деяких випадках узалежнюють від прийняття до Об'єдинених Націй Зовнішньої Монголії. Видвигаючи несприйнятливу з формального і суттєвого погляду справу прийняття цієї „держави" до ОН, Москва домоглася, наприклад, відкинення кандидатури недавно унезалежненої Мавританії.

Останнім часом справа Зовнішньої Монголії несподівано стала однією з найактуальніших проблем американської політики. Навколо неї розгорівся навіть затяжний бій між прихильниками допущення цієї совєтської маріонетки в члени ОН і противниками, які вважають, що це було б великою помилкою, а то й поразкою західнього світу в теперішній холодній війні.

Прийняття Зовнішньої Монголії в члени ОН обстоюють, хоч як це дивно виглядає, американські урядові чинники, які під сучасну пору обмірковують цю проблему з метою здобути більше голосів проти прийняття в члени ОН комуністичного Китаю. Своєю згодою на прийняття Зовнішньої Монголії до ОН адміністрація президента Кеннеді, чи точніше деякі кола в державному департаменті, сподіваються добитися прийняття Мавританії, і цим здобути собі прихильність, а то й голоси африканських держав, зінтересованих у прийнятті тієї новопосталої країни. Користь із прийняття Зовнішньої Монголії дехто арґументує ще й тим, що нав'язання дипломатичних взаємин між ЗДА і Зовнішньою Монголією дасть американцям можливість ознайомитися з обставинами в області, про яку відомо дуже мало. Урядову „лінію" в справі Зовнішньої Монголії підтримує також голова сенатської Комісії закордонних справ демократичний сенатор Дж. В. Фулбрайт, заявляючи, що так було б „мудріше" і що на тому ЗДА нічого не втратять. Ставлячи таку вимогу, сенатор Фулбрайт заявляє себе водночас рішучим противником прийняття комуністичного Китаю в члени ОН.

Проти тих досить наївних і безпідставних поглядів на можливість використати ввесь цей „інтерес" з Зовнішньою Монголією рішуче виступили деякі видатні американські діячі й політики. Так, наприклад, республіканський сенатор з Ню Йорку, Кеннет Б. Кітінг, заявив, що Зовнішня Монголія є совєтською маріонеткою і її визнання та прийняття до ОН не то не перешкодить прийняттю червоного Китаю, але й уможливить його вхід до ОН. Водночас із цим сенатор Кітінг ствердив, що прийняття Зовнішньої Монголії до ОН матиме тільки той наслідок, що Совєти розпоряджатимуть там ще одним голосом. З подібною критикою урядових концепцій виступив також республіканський сенатор Стайлс Бриджес, який заявив, що, коли американці мають якісь справи із совєтами, то при цьому виходять завжди із втратою, і що у висліді прийняття Зовнішньої Монголії в члени ОН, двері до тієї організації для червоного Китаю будуть відкриті.

В усьому тому „бою" за Зовнішню Монголію найбільш дивовижне те, що ця країна ні з якого погляду не заслуговує на приділювану їй увагу. Велика простором, але лише з мільйоном і то кочового населення, Зовнішня Монголія створена в 1921 році Москвою під назвою Монгольська Народна Республіка і штучно відділена від Внутрішньої Монголії, з накинутим їй „народно - демократичним" режимом, є третьорядною совєтською маріонеткою, якої за „державу" не визнають навіть самі комуністи. Тож визнання її і прийняття в члени ОН ішло б не тільки проти принципів Хартії ОН, але й проти здорового глузду. Зокрема воно викликало б огірчення і сильний спротив націоналістичного Китаю й інших, дружніх до ЗДА азійських країн, загрожених у своєму існуванні комуністичною агресією.

ГОСПОДАРСЬКІ ОБРІЇ

Міжнародне напруження наростає з дня на день; криза навколо Берліну доводить західні демократичні потуги майже до стану воєнного поготівля; тисячі німців, які щоденно втікають із Східньої Німеччини на Захід, ще більше загострюють ситуацію; в Альжирі все ще немає спокою; в Бізерті французи зударилися з тунісцями, а Кастро на Кубі дедалі більше загострює свої комуністичні експерименти.

В такій політичній атмосфері американському урядові не залишається нічого іншого, як асигнувати більші фонди на оборону країни, підносячи цим продукційний волюмен приватних підприємств, які виконують державні замовлення. Демократичні пляни „дешевої монети" і розбудови економіки підживили ентузіязм приватних підприємців, а запляновані й частинно введені видатки на соціяльні поліпшення були додатковим поштовхом для росту економіки. Згодом і потреби оборони країни, і напівоєнне поготівля прискорили піднесення народного господарства ЗДА.

Дуже важко передбачити дальший розвиток економіки. Коли господарське положення почало поліпшуватися, загальні сподівання були на лагідний і довгий період ринкового розгону. Але політичний фактор, що є невідлучним складником господарського розвитку, дуже змінливий, зокрема тепер, коли події відбуваються в такому швидкому темпі. А проте вже можна сказати, що період господарського піднесення 1961 року був на три місяці коротший, як 1958-го року. Виявляється також, що рецесія 1957/58 була куди гострішою, як господарський імпас 1960/61 року.

Господарське піднесення видно в різних економічних ділянках: у виробництві сталі, де є всі дані на дальший ріст в останньому кварталі; в автовій індустрії, хоч і помітно, що на річній базі виробництво і продаж авт будуть дещо нижчі, як рік тому; на останній квартал 1961 р. є оправдані сподівання, що автова промисловість досягне найвищого рівня від 1955-го року.

Оборот роздрібної торгівлі, особливо департаментових крамниць, підноситься на цілому просторі ЗДА. Кращає положення на ринку праці: промисловість набирає нових робітників, підвищуються заробітні платні, а восени з поворотом молоді до шкіл і з пожвавленням ринкової активности впаде відсоток безробітних, бо змаліє і цілість робочої сили країни.

Одначе, справи щораз гіршають в залізничій бранжі. Нюгейвенська залізнича компанія збанкрутувала, а щонайменше десять інших мають серйозні фінансові труднощі. Біля 33% цієї бранжі поступово втрачають свою зисковість. Причиною цього є гостра конкуренція іншого роду транспорту — автомобільного. Також понад сили залізничих компаній оподаткування, яке додає труднощів цій галузі національної економіки, що поволі переходить в стан „хворої індустрії".

Економічні інтереси американського приватного капіталу помітно зростають в чужих країнах. І так, знаменитий просперитет у Західній Европі сильно принаджує капітали американських компаній. Наприкінці цього року американські інвестиції у різних західньо - европейських країнах досягнуть 3 більйонів на 1.500% більше, як десять років тому.

Американський власник капіталів вкладає їх у Голляндії, Бельгії, Італії, але найбільше приваблює його Західня Німеччина. Американські капіталовклади шукають в Европі різних шляхів. Деякі підприємства попросту організують в европейських країнах свої дочірні компанії та спілки; інші уповноважують европейські підприємства виробляти американські маркові фабрикати і розпродувати на тамошніх ринках взаміну за частину зисків. Ще інші входять у спілку з відповідними европейськими підприємствами.

Рівночасно заінтересовання американських підприємств іншими континентами росте внаслідок їхнього розвитку, а також у зв'язку з великими державними плянами ЗДА допомогти економічно відсталим країнам. Зокрема американські продуценти авт заінтересовані Арґентиною. Інші підприємства поширюють свою діяльність на Північну Африку, Австралію та країни Південної Америки.

З усіх західньоевропейських країн тільки Велика Британія зазнає деяких економічних труднощів. Чужий капітал відтіля втікає, власний експорт, а значить і зиски торговельної фльоти обнижуються, закордонні інвестиції спадають. Мекміллен плянує збільшення податків від продажу, редукцію закордонних видатків і закликає робітничі спілки не домагатися дальшого підвищення плат, а підприємців — не підбивати цін. Британці покладають надії на Европейський Спільний Ринок, чим серйозно турбуються інші країни Британської спільноти. Австралія побоюється, що на тому потерпить експорт її сільськогосподарських продуктів, Нова Зеляндія враховує втрати для свого молочарства, а Канада — спадок експорту готових фабрикатів до Британії і т. д.

Економічна проблематика виразно відбилася в Енцикліці Святішого Отця, Івана XXIII, найдовшій в історії Католицької Церкви. Ця Енцикліка розглядає економічні питання у світлі християнського вчення. Святіший Отець підтверджує, що приватна власність має бути й надалі основою суспільства, хоч державна господарська ініціятива і контроля допускальні в рямах морального правопорядку. Він гостро засуджує комунізм, підкреслює засади соціяльної справедливости і кличе багаті країни допомагати економічно відсталим у їх зусиллях створити кращі умовини життя.

М. Ч.

НОКТЮРН

Ляж, засни.
Хочеш — вийду.
А хочеш — побуду.
Хочеш — тут коло ніг,
Хочеш — в дальнім кутку.
Все одно ти зі мною усюди,
Як тоді в польовому вінку.
Як тоді, коли вперше . . .
Стомилась?
Вже мовчу. Відпочинь,
відпочинь . . .
Я писав тобі:
„Росами вмилась
Задля тебе ясна далечінь".
Я писав тобі . . .
Все зберігаєш?
Тільки тих ще
не знаєш рядків,
Що не в спогадах
в мріях ношу я.
Що тобі напишу, присвячу їх
Завтра й ще через
безліч років.

І. М.

Юрій Таркович

МОСКВА, КАСТРО І ВЕНЕСУЕЛЯ

У 1958-му році в столиці Венесуелі, Каракасі, каміння та яйця кидали на колишнього віце - президента Ніксона, який, без сумніву, був прихильником економічної допомоги державам Латинської Америки. Цього року амбасадор Стівенсон не мав подібних труднощів, відвідуючи цю потенціяльно дуже багату країну, хоч мав свої турботи в інших південноамериканських країнах. Відвідини Стівенсона були значно успішніші, як відвідини Ніксона. Але чи настала якась зміна на краще в останніх трьох роках між відвідинами Ніксона і Стівенсона?

Прихильників Кастра і т. зв. кастрівщини напевно стало менше з огляду на брутальність теперішнього режиму на Кубі. З другого боку, активність Кремлю значно посилилась у різних країнах Південної Америки, залежно від значення поодиноких країн і від конкретної можливости комуністичної пенетрації. Під цим оглядом Кремль дуже еластичний: комуністи завжди уступають там, де їх б'ють, і завжди наступають там, де для цього є можливості.

Під стратегічно - політичним оглядом Венесуеля, після Панамського каналу, є другим найважливішим пунктом в Латинській Америці. Венесуеля — одна з найбагатших на нафту країн світу. Тільки ЗДА і Кувайт мають більше цього „плинного золота". Видобування нафти у Венесуелі зосереджується переважно в руках американських приватних підприємств. Американські інвестиції в нафтовій промисловості тієї країни становлять понад два з половиною мільярди долярів. На південно - американські умовини це справді величезна сума. Також прибутки американських підприємств не абиякі. Хоч тільки завдяки американському капіталові і високій техніці видобування нафти у Венесуелі досягнено такого високого рівня.

Прибутки, що їх дістає з нафти державна венесуельська скарбниця, відносно кількости населення, найбільші у цілій Латинській Америці. Половина всіх чистих прибутків нафтової промисловости — щодня понад 2 мільйони долярів — ішла на користь Венесуелі. В останньому часі ці прибутки значно збільшилися, бо американські підприємства нафтової промисловости мусять віддавати їх аж 60%, а це становить майже мільярд долярів річно. Для малої Венесуелі це була б велична підмога, при умові, якби вона більш-менш рівномірно розподілялась серед її населення. Однак Венесуеля — країна контрастів, у якій широкі маси населення живуть в крайніх злиднях.

Граючи на цих контрастах, комуністи за допомогою Кастра хочуть ту країну опанувати. Нафта все ще є найважливішим сирівцем, і в найближчому десятилітті, яке може бути рішальним для долі людства, відіграватиме рішальну ролю в житті багатьох країн, передусім великодержав. Без нафти - бензини не поїде авто, не рухнеться літак чи танк. Без достатньої кількости нафти неможливо вести війну. Економісти доводять, що одною з головних причин поразки Німеччини в останній війні був власне брак нафти - бензини.

У випадку війни нафта Венесуелі буде абсолютною необхідністю для ЗДА, і то тим більше, що, у зв'язку з воєнними діями, нафта Близького Сходу може для вільних країн Заходу пропасти. За допомогою Кастра і „кастрівщини", тобто за допомогою демагогічної пропаганди, Москва докладає всіх зусиль, щоб довести до заворушень і скомунізувати цю стратегічно преважливу країну. Куба — це тільки перший крок у плянах комуністів захопити далеко важливіші пункти, як Панамський канал і Венесуеля.

Нема сумніву, що у Вашингтоні вживають відповідних заходів, щоб зкічечити пляни Москви. Президент Кеннеді зовсім недавно заявив, що боротися з комунізмом треба не тільки зброєю і пропагандою, але передусім покращанням долі широких мас населення.

Президент за піднесення фізичної вправности американської молоді

Вашингтон. — Брат Президента генеральний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді, промовляючи на конференції стейтових директорів фізичного виховання, заявив, що багато говориться про фізичну вправність американської молоді, але майже нічого не діється в цьому напрямі, щоб піднести фізичні спроможності наших хлопців і дівчат. Генеральний прокуратор сказав, що його брат Президент і він сам уважають, що треба конче щось зробити в цій ділянці. Пізніше виявили, що 7 американських астронавтів мають почати акцію в цьому дусі, щоб скріпити фізичну вправність молоді. Генеральний прокуратор сказав: „Я прийшов сюди, щоб виявити, що Президент і його кабінет дуже цікавляться цією проблемою". На думку Роберта Ф. Кеннеді успіх акції залежить від підтримки шкільних дирекцій. Діти вважають астронавтів за своїх улюблених героїв, і тому астронавти будуть обговорювати справу фізичної вправности на телевізійних програмах, призначених для молоді.

Кошти прожитку зросли на 0.2 відсотка

Вашингтон. — Статистичне Бюро при департаменті праці повідомляє, що в місяці червні ц. р. індекс цін збільшився на 0.2% в порівнянні з травнем ц. р. і становив 127.6%, що є рекордовим числом. Це значить, що в червні ц. р. кошти прожитку збільшилися на 27.6% в порівнянні з пересічними цінами в роках 1947 - 1949. Комісар в статистичному відділі Івен Клег ствердив, що зріст індексу цін настав тому, що подорожчали свіжі овочі і городина, а також старі авта, газоліна і деякі предмети в домових господарствах. Червневий індекс цін побив попередній рекорд із грудня 1960 р., коли він становив 127.5%. Збільшення коштів прожитку не зменшило купівельної сили робітництва, бо від травня до червня ц. р. зросла заробітня платня на 1.3%, це значить на $1.10, і становить $83.74 тижнево.

В. Качмар

ЖИВІ КАМЕНІ ВІРИ

Це — істина, що Церква наша завжди була й буде останнім притулком у грізних моментах життя народу. Во історія народів, а нашого зокрема, потвердила, що Бог і батьківщина — це дорогоцінна наша спадщина. Чесні діди наші несли оту спадщину тисячу років. За неї й сьогодні страждають важко та героями вмирають у московському поганському краю наші Владики, священики, наші сестри і брати.

Почаївська Мати Божа, Непорушна Стіна в Софійському Соборі у Києві, храм св. Юра у Львові, святині в Ужгороді та в Чернівцях, всі оті відпустові церкви в Україні розлогій — це ті символи боротьби й тривання нашого народу, це ота незнищима міць його почерез усі діки історії України аж до наших днів. І, без огляду на те, що нога безбожного руїнника - москаля топче наші святині та землю, віра в Бога на ній щораз кріпкіша, а наш нарід, хоч фізично поневолений, але морально - духово неподоланий!

Колись, ідучи у далекий, незнаний край „кращої долі" шукати, брали наші люди з собою у білій шматині дрібку землі. І тиснули її, наче талісман, до серця у важких моментах життя. Грудка землі та благословення іконою Матері Божої нагадували нашим людям, щоб, хоронь Боже, не зблудили з правої дороги віри та любови до Бога, щоб ніколи не забували батьківщини.

А потім... Ок там ген по різних чужинах далеких, чи то в Америці, в Канаді, в Арґентіні, Бразилії, із тої грудки землі рідної, зрошуваної потом і сльозами, виростали нові оселі українських людей, а короною їхнього життя були храми Божі. Во притаманна нашому народові глибока віра та прив'язання до своєї Церкви дали початок отій філософії, яку на острові св. Єлени визнав і великий полководець Наполеон, кажучи: „Одна каплиця у селі сильніша, як сотня війська". Ті каплиці - церкви були перші, що їх наші чесні поселенці побудували.

Церква й нарід, взаємно сплетені, творять нездоланну тугість. Так було впродовж історії України, а найчіткіше оця істина виправдується на чужинах. Границі нашої батьківщини визначають гроби наших князів, бояр, гетьманів, полководців і хороброго воїнства, які полягли, обороняючи віру Христову і Україну. Бо це закон, що всі ті, які блукають осторонь своєї Церкви, пропадають для нашої спільноти.

У житті людських спільнот бувають різні події, малі та більші. Малі події йдуть у забуття, а великі передаються з роду в рід. Сучасники закарбовують собі в тямці, хто тоді жив, що зробив, зокрема для наступних поколінь. До таких подій слід зачислити будову української католицької церкви в Гантері, в Нюйоркському стейті. Оце дня 9 липня ц. р. при битому шляху 23 - А, на видному місці - горбочку о. Осідач доверишив благословення наріжного каменя під будову нашої церкви.

Більш підхожого місця для храму Божого в цій околиці не треба шукати. Ось гори, вкриті густим, зеленим лісом, а у їхньому підніжжі стелиться глибока долина, зрошувана чистим ручаєм - рікою, яка й служить тисячам літників купіллю.

Трос людей творять комітет, що тихо й без розголосу рішили ще цієї осени збудувати гарну, в гуцульському стилі, церкву, за пляном архітекта Івана Жуковського.

Отак на чужинних шляхах мандрах знову стає на овиді пам'яті рідне село. Ви мимохіть нагадуєте собі дорогі рідні місця зі школою і церквою, яку збезчестив ворог. Коли в часі благословення наріжного каменя у небесні простори неслась до Всевишнього пісня - молитва наших пластунок, які благали Творця, щоб дав „волю Україні", то щось рвонуло серця вірних, і ви забули, що це — Гантер, а здавалося вам, що ви у рідному селі, де церковця кидала тінь на вашу дитину колиску. І так якось Господь дає, що всюди там, де ми поселимося, в місті чи серед безлюдної лісовини, серед гір високих — всюди ми починаємо наше нове життя з Богом!

Лев Яцкевич

ЛАВРОВИЙ ВІНОК НА СКРОНЬ „ТРИЗУБА"

(1)

Без голосних фанфар, без великого шуму та реклями проходили змагання филадельфійського „Тризуба" за професійну чашу Деvара, популярно званою професійною чашою Америки в копанім м'ячі, чи пак сокері.

У системі гри за цю чашу „програв - відпав" не легко було удержатися при грі й багато добрих клюбів та випробуваних команд мусіло зійти з поля бою та сісти на лаві глядачів.

Одною з команд, що видержала до кінця та не улягла ні одному клюбові, була репрезентаційна команда „Тризуба" — „Юкрейніен Нешенелс".

Щоб дійти до фіналу, вона мусіла побити 6 інших команд, а саме: Кенсінгтон Пойнт 4:0; Юрин Тракерс 4:1; Помпеї Балтимор 4:0; Поліш Фальконс 4:2; Дітройт Скатс 6:0 та Спорт Клаб 2:1.

25-го червня ц. р. на просторім та гарно положенім спортовім майдані Ля Саль Коледжу в Филаделфії відбулися змагання „Тризуба" з мистцем Заходу „Лос Анджелес Юнайтед Скатс".

На ті змагання прийшло та приїхало автобусами понад 6.000 українських прихильників „Тризуба", що з запертим віддихом та напнутими нервами слідкували за порухами обох команд. Але вже по 15 хвилинах гри було ясно, що „Тризуб" на одну клясу вищий за мистця Заходу, що коротким та прецизним подачам „Тризуба" міг протиставити лише притаманну американську систему „копай та біжи вперед".

Коли про минулорічні фінальні змагання, в яких „Тризуб" переміг мистця Заходу „Кікерс" 5:3, можна б сказати, що „Тризуб" мав багато щастя, то останні змагання з каліфорнійськими шкотами були направду переконливою і у високім стилі перемогою нашої передової української команди.

Тими змаганнями „Тризуб" ще раз підтвердив свою високу клясу і засаду, що енерґія, вложена в будь-якій формі, не витрачається і дає сподівані висліди.

„Тризуб" переміг в тому році і здобув чашу заслужено під загальну радість усіх глядачів, на плечах яких капітан тризубівської команди Євген Кравець з чашою Девара в руках проїхався вздовж цілої площі Ля Саль, а всю ту подію увіковічнив на фільмовій платівці кінооператор Д. К. що з доручення управи „Тризуба" виготовив фільми з 5-ох найкращих його змагань в цьому сезоні. В такий спосіб филаделфійський „Тризуб" став подвійним мистцем Америки і докинув ще один золотий листок до свого лаврового вінка. Важко сказати, скільки варта чаша мистецтва, яку оце двічі підряд здобув „Тризуб". Думаю, що вона розціниться дуже високо, і невідомо, чи українська громада всімк своїми датками впродовж року була б всилі оплатити її пропаґандивну рівновартість.

Цю чашу вже двічі підряд українська спільнота в Америці одержала без жадного грошового вкладу та зусилля з своєї сторони, і тому випадало б це спортове Т-во і тих людей, що до цього великого осягу причинилися, згадати незлим, тихим словом. Історія українського спортового Т-ва „Тризуб", перейменованого недавно на українсько - американський спортовий осередок „Тризуб", коротка і мало романтична.

В грудні 1949 року в одній із кімнат українського горожанського клюбу при 847 Нард Френклин вулиці у Филаделфії, заснувало „Тризуб" декілька ентузіястів спорту, і його першим головою став покійний дир. Володимир Блавацький.

Назва „Тризуб" мала свою основу в патріотизмі його хресних батьків, а чорно-червоні клюбові кольори сягали своїм сентиментальним коренем до популярної колись в Галичині львівської „України".

Непомітно проходили молоді літа „Тризуба" у Филаделфії, позначені тут і там виявами темпераменту чи бунтівничим завзяттям його прихильників і кібіців.

„Тризуб" звертає на себе увагу лише тоді, коли в його рядах починає грати перший „професіонал" б. п. Фраймаліс і коли „Тризуб" по драматичних і повних снаги змаганнях з питтсбурзьким Гамервілем доходить до фіналу за аматорську чашу Америки. Змагання за фінал тієї чаші, що відбулися 1957 р. в Сент Люї з непереможною командою „Кютіс", хоч показали ще спортову недозрілість „Тризуба", звернули на нього увагу цілої Америки. У висліді цього зацікавлення „Тризубові" вдається стати членом Американської Професійної Ліги в Ню Йорку і започаткувати 2-ий етап своєї спортової діяльности. В 1-ім етапі „Тризуб" був аматорською та майже 100-відсотковою українською командою. В 2-ім етапі „Тризуб стає півпрофесійною та національно мішаною командою.

Членство „Тризуба" в професійній Лізі та зміна національного характеру його складу були предметом широких та довгих дискусій, в яких багато дискутантів заявлялося „за" і „проти". Ті, що були проти, вважали, що „Тризуб" зламав ідейні позиції українського спорту. Ті, що були за, твердили, що основним завданням української еміґрації є пропаґанда українського імени, яку можна вміло провести великими спортовими осягами, в потребі також з неукраїнськими змагунами.

(Далі буде)

ВЛАДИКА КИР ВОЛОДИМИР МАЛАНЧУК — ПЕРШИЙ ЕКЗАРХ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ У ФРАНЦІЇ

Вістка про створення нової церковної одиниці з спископом на чолі на терені Франції викликала в кожного українця радість та вдячність супроти Апостольської Столиці за дбайливість про духове добро наших вірних на тому терені.

Вже раніше купном дому для наших науковців в Сарселі, де нині приміщується Головна Редакція Енциклопедії Українознавства, та створення Малої Семінарії в Люрі, в посвяченні якої взяв був особисто участь тодішній Нунцій Архісп. Ронкаллі, тепер Папа Іван XXIII, Апостольська Столиця дала докази, що вона взяла в особливу увагу потреби нашої еміґрації.

Створення Екзархату та призначення на цей пост спископа - українця, скріпила надії нашого загалу у Франції, що опіка Риму над нашими людьми, це не переминаючий епізод. Це вже така історична доля нашого народу, що коли його потреби найбільші, і коли, здається, найбільше ми опущені, наша Церква ставала тою остоєю, яка зберігала народну субстанцію вкупі.

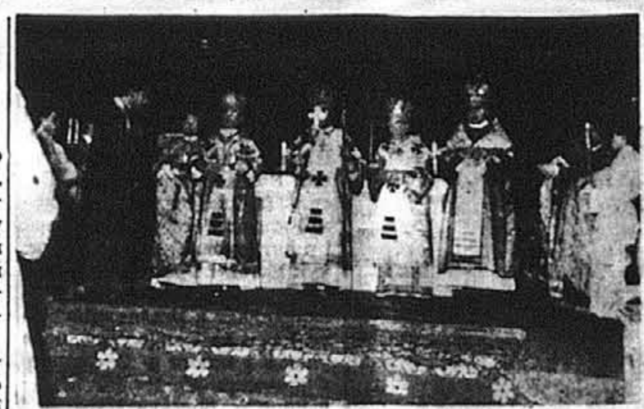
Для української спільноти у Франції свій єпископ — це без сумніву та остоя, яка допоможе зберегти українську громаду разом. До того прикмети Владики Кир Володимира є запорукою, що так буде, що він стане тим Добрим Пастирем, який гуртуватиме своє стадо кріпко і не позволить, щоб воно пропадало для Церкви та народу.

Кир Володимир — людина рідких прикмет, правдиво моної скромности, великого інтелекту, праведности життя, готовости все комусь щось доброго зробити, а при тому всьому великої прозорливости в майбутнє та вміння робити собі та справі, яку він заступає, приятелів серед своїх і серед чужинців.

На свій пост, Владика Володимир прийшов зі солідною підготовкою. Гімназійні студії відбув частинно в Києві та Львові. Студіював в Бельгії, де набув перфектне знання французької мови. Маґістерію одержав на Львівському університеті 1939 р., а докторат філософії одержав на Мюнхенському університеті в р. 1943 на основі праці: „Неореалізм у німецькій та французькій філософії".

Преосв. Володимир має теж за собою практику як професор у Семінаріях оо. Редемптористів в Галичині, як сповідник у Великій Семінарії у Львові та як професор філософії в Духовній Семінарії в Гіршберґу та Куленборґу в Голляндії. Під час побуту в Німеччині опікувався нашими людьми, вивезеними сюди на працю. На цьому терені особливо в Мюнхені, нав'язав близький контакт з нім. католицькими кругами, а особливо тішився симпатією Кардинала Фавльгабера, який давав йому все потрібну поміч для ведення душпастирської праці.

Від 1949 рокі Преосв. Володимир був тісніше пов'язаний з церковною адміністрацією, бувши Генеральним Вікарієм Впреосв. Кир Івана Бучка на Англію, а від 1950 року переїхав до Канади, де обняв пост Протоігумена оо. Редемтористів та редакцію наукового теологічного квартальника „Лоґос", функції, які займав до того часу теперішній Митрополит Канади, Впросв. Кир Максим Германюк.

Зліва: Митрополит Канади Максим Германюк, Перший Екзарх українців католиків у Франції Владика Володимир Маланчук, Архиєпископ Кир Іван Бучко з Риму та Владика Платон Корниляк із Німеччини.

Висвячений у Вінніпезі Митрополитом Кир Максимом, Преосв. Кир Амврозієм зі Стемфорду та Преосв. Ісидором з Торонта, в дні 19 лютого 1961, Єпископ Володимир був інстальований як Екзарх 19-го березня 1961 в Парижі в присутності Апостольського Нунція у Франції, Архисп. Вертолі та Кардинала Фельтена, Примаса Франції.

Мила постать нового Владики з'єднала собі симпатію у Франції, що і зразу підкреслив кардинал Фелтен, що „ми полюбили його зразу".

За недовгий час свойого владицтва, Преосв. Кир Володимир відвідав Апостольську Столицю та був прийнятий на авдієнції Папою Іваном XXIII. Майже всі важніші осередки мали вже нагоду вітати свойого Пастира, при чому Владика склав візити французьким кардиналам та іншим Єрархам.

17-го квітня Владика Володимир взяв участь в Конґресі Місіонерів для Еміґрації, на якому виголосив доповідь про юридичне положення Екзархату з особливим узглядненнням міжобрядових відносин. Ця допотідь була надрукована в журналі „Франс Міґрасіон" (за квітень - травень 1961), що виходить при Митрополичому Ординаріяті Кард. Фельтена.

З коротких повідомлень в пресі видко, що Владика Володимир не пропускає ніякої нагоди, щоб взяти участь в загально католицьких міжнародних імпрезах, як от відправлення Служби Божої для учасників Студійних Днів Міжнародної Католицької Інформаційної Служби 14-го травня ц. р., чи Марійській Маніфестації, що її влаштовувала Організація Пур л'Юніте), чи Служба Божа для Унії Католицьких Видавців. Та перш за все Кир Володимир не спускає з ока своєї громади, особливо малих дітей, яких при кожній нагоді огортає своєю батьківською опікою.

Владика Володимир, це Добрий Пастир, який знає потреби свойого духового стада і для його добра спрямоване його благородне серце, бистрий ум та великий життьовий досвід.

Коли пишемо ці рядки — перед нами вже не далеко день св. Володимира Рівноапостольного, тож зі щирого серця хочеться закінчити ці стрічки найкращими побажаннями першому українському католицькому Владиці, що носить ім'я Великого Хрестителя України. На Многі Літа Владико!

В. Ленцик

Міннеаполіс вшанував Героїв

Як минулими роками, так і в цьому році в Міннеаполісі, Мінн., з ініціятиви ООЧСУ та при співучасті СУМА, СУА, Пласту, Провидіння та УНС, Відділ ч. 385 день 28 травня ц. р. був присвячений для вшанування Героїв.

Рано після великої Служби Божої о. декан П. Леськів відправив Панахиду за спокій душі борців, що впали в боротьбі за волю України. Співав хор під упр. п. Б. Ставничого. Вечером того дня в авдиторії школи св. Константина відбулась святочна Академія, яку відкрив голова Осередку СУМА, п. Пишко. Почесну сторожу перед портретами С. Петлюри, Е. Коновальця, Т. Чупринки і С. Бандери творили пластунки, пластуни, сумівки і сумівці в одностроях. Дуже добре опрацьовану доповідь виголосив п. інж. О. Покотило. Він по черзі схарактеризував провідників Петлюру, Коновальця, Чупринку і Бандеру, які очолювали чотири періоди боротьби проти окупантів нашої Батьківщини. Суть доповіді це: чотири періоди боротьби, чотири провідники, а одна ідея.

В мистецькій частині виступив мішаний хор під управою проф. Р. Ставничого, який відспівав: „Ви жертвою", „Віє вітер", „Ой та зажурились" і „Карпатські січовики". З сольовими точками виступили: Яр. Луців — баритон, Я. Коляса, скрипка і О. Левицька — піяно. Деклямували: В. Мінкович, Муха, Никифорчук і на тлі хору Т. Гринишин. СУМА, Пласт та малі шкільні діти виступили зі спільними рецитаціями. Вся мистецька частина була виконана на належнім мистецькім рівені, за що спеціяльне признання належить винести пані Лені Карпяк-Бенцаль, яка приготовила ту частину. Відспіванням „Ще не вмерла Україна", закінчено „Свято Героїв", яке пройшло з повним успіхом. Чистий дохід зі свята вислано на інвалідів УПА.

Я. К.

● **Всі 7 американських астронавтів перейшли докладний вишкіл, як залишати кабіну, коли б вона набирала води і тонула.** Ці вправи перебули всі астронавти в березні і квітні 1960-го року в Мехіканській затоці. Ці вправи досить важкі, бо одежа астронавта важить коло 20 фунтів.

● **Бразилійський президент** Ханьо Квадрос повідомив, що він видав наказ відновити дипломатичні зв'язки з СССР. Недавно в Бразилії перебувала совєтська „місія доброї волі".

Праці Відділу СУА в Лос Анджелесі

Згідно з наміреним новою Управою Відділу СУА в Лос Анджелесі пляном праці, 21 травня відбулися Ширші Сходини Відділу. Сходини були в Українськім Народнім Домі, гарно відновленому зусиллями місцевої української громади. — На програмі сходин була доповідь д-ра М. Полотнянки на тему „М'ясо і його роля в харчуванню людини". Численно зібрані жінки з зацікавленням вислухали цю добре опрацьовану доповідь та набули новий вгляд в проблему правильного харчування.

Обговорено плян діяльности на найближчий час та ухвалено зорганізувати 3 прогульки членок та їх родин, а саме: на острів Каталіна, до відомої „Гантінґтон бібліотеки" та до Марінленду.

Голова Відділу п. Лукач виголосила короткий реферат про Уляну Кравченко.

Після виміни думок членки СУА в Лос Анджелесі, що живуть в цьому місті, віддалені одні від других на десятки миль, розійшлися по домах з полегшою на душі.

О. З.

Черговий реситаль Музичної Студії проф. Наталії Котович

Від ряду літ автор тих рядків відвідує річні описи Студії проф. Наталії Котович. Минулого року були ми учасниками 10-літнього ювілею її творчої праці в Америці.

І ось відбувся уже одинадцятий річний реситаль тієї Студії в неділю, дня 25 червня б. р. у залях Українського Клюбу у Филаделфії.

Навіть саме довголітнє існування тої поважної Музичної Студії серед наших специфічних іміґрантських обставин, свідчить про те, що український загал оцінює її вартість, при чому здає собі справу з того, яким неоціненим виховним скарбом для молоді є, коли ошліфується її душу і серце силою музичної культури і краси.

У тих учнів, які систематично вчаться у згаданій Студії, які відзначаються пильністю і замилуванням, де в їх домах є відповідна духова атмосфера, бачимо, що у них систематично розвиваються під умілим проводом п-ні Котович, блискучість техніки, а душа їх починає жити і перейматися тими ідеями, які дає мистецтво.

***

Дуже дбайливо уложена програма веде нас через перекрій гарних музичних творів з різних часів, різних композиторів, різних музичних впливів, а при тому творить немов вахляр, де на кожній його словесній платинці вирізьблена є якась замкнена в собі частина.

І ось дуже цікавий був факт, що маленька, початкуюча учениця, яка після одного року науки гри на фортепіяні, зуміла виконати Бетговена „Сонатіну Г-дур ч. 1", Гурлітта „Етюду оп. 141, ч. 14", Маєра „Звуки Арфи". При тому програма її гри була переплетена Барвінського живою, хоч і не легкою, композицією: „Жук і жучиха".

Інший початкуючий учень грав Джансона: „Моя перша лекція", Гопкінса „Колеса старого млина", яка то композиція наче заохочує слухача до мрійної задуми. При тому відіграв він досить скомпліковану, як для нього, Барвінського: „Лелека".

Ми чули також ніжне і немов коронкове Дублянського: „Ой, люлі... люлі", Джонсона: „Куку - Вальс". — Інша учениця, уже по першому році науки, заграла надхненого легким смутком „Менуета" Леопольда Моцарта і оригінальний своїм змістом та живий у виконанні „Ярмарок" Ґурлітта. А „Жучок" Соневицького вийшов у неї жваво й інтересно. — „Молоточок" Альперіна і „Танок" Тансмана дав нагоду також іншому молодому адептові підчеркнути свій молодечий темперамент.

І в тій же першій частині реситалю відіграла, уже по другім році науки, усі три частини милого, і, сказати б можна, елеґантного Клементія: „Сонатіну оп. 36, ч. 1"... А ми немов відчували, що Клементі належить до одних з найбільше улюблених пнею Котович музичних композиторів.. Зручно був також підібраний до темпераментної вдачі хлопчика Кренцліна: „Циганський Танок, оп. 124", бо був направду із знатним розмахом виконаний.

Великою і милою несподіванкою було закінчення першої частини реситалю. Молоденька учениця, лиш по трьох роках науки, відіграла при співучасті п. проф. Котович, яка виконувала оркестральну частину на другому фортепіяні, Гайдна: „Концерт д-дур III. частину: „Угорське Рондо". Було очевидним, що дівчинка є здібна, музикальна, ніжної вдачі й амбітна. І ті прикмети зуміла п-ні Котович використати й оформити її гру як гладку, бравурну, кольоритну і живу.

В другій частині того наскрізь удатного реситалю ми почули уже Баха: „Прелюд" і Беттовена „Фір Елізе". Виконання композицій двох різних стилів було зразкове. Фразування у Беттовена було дуже гарне та овіяне немов би якоюсь мелянхолією.

Супокійна і зрівноважена гра вливалася у наші розмилувані уха під час Бурґміллера: „Етюд оп. 105".

Моцарта „Фантазії ч. 1, Д-моль" і Лисенка „Токката" ч. 3 Г-дур на тему пісні: „Пішла мати на село" відіграла знана нам з попередніх описів і зі шкільних концертів учениця музикально глибоко вдумлива, амбітна, пильна і направду замилувана у музиці. У біжучому році пішла вона знову вперед у розвою свого музичного таланту.

Ми мали уже нераз нагоду згадувати, що п-ні Котович є протягом довгих років професором фортепіянової гри у американській музичній школі у Филаделфії, „Сеттлємент Мюзік Скул". Від часу до часу вона включає між виконавців своєї Студії декого з її учнів з тої школи. Цього року запрезентувалася нам одна дівчина і один студент, обоє не-українського походження. Дівчина заграла Шопена: „Ноктюрн" оп. 9, ч. 2, Ес-Дур, річ правда, чудову, переконливу, але то ще не все... Це саме була композиція Шопена, того неперевершеного артиста - композитора, а ще більше, вдумливого мистця гри на фортепіяні. І тут виразно відчувалося, що при тому творі дві душі зіллялися у одну цілість: душа нашої ціненої учительки, самої неперевершеної шопеністки, разом із душею учениці, з природи предиспонованої, щоб відчути і відіграти ті мистецько - коронкові речі, які мережав Шопен в своєму безсмертному „Ноктюрні". — Зате Шуберта: „Імпромпту, оп. 90, ч. 2-Ес-Дур", уняте було у строгому Шубертівському стилю, що знову підчеркнуло визначний тамант учениці.

А на закінчення реситалю студент коледжу, також американець з походження, довголітній учень п-ні Котович, і знаний нам з давніших його виступів у нашій Студії, відіграв Паґаніні - Ліщта: „Ля Кампанелля". Той твір звучав у нього соковито, блискучо, чітко й елеґантно. Той не-українець зробив зворушливий жест з нагоди річниці смерти нашого пророка Тараса. Він, бо з великим пієтизмом перестудіював і до найважніших нюансів виконав Лятошинського першу частину із „Суїти оп. 38, Андате Состенуто" до слів Шевченка: „Сонце заходить..."

У програму вплетені були, як згадано вище, між виконуваними творами чужих авторів і речі наших композиторів. І ми могли наочно переконaтися, що твори наших рідних композиторів нічим не уступають не-українським музичним композиціям, а часто перевищують їх своєрідним підходом, стилем і ніжною українською тематикою.

Виконавцями згаданих точок реситалю були: Оленка Бережницька, Алан Пасічник, Роксоляна Мак, Мирослав Гарасевич, Галя Козак, Данило Береза та Оля Матла у першій частині. — У другій виступали: Віра Козак, А. Фучко, Христя Забродзка, та не-українці Ш. Мільяман і Едвін Карр.

Очевидно, батьки дітей, чільні представники нашого громадянства і любителі музики не щадили ані молодим виконавцям, а тимбільше їх професорові п-ні Котович, висловів щирого захоплення і найгарячіших бажань.

Д-р Микола Рибак

Д-р Леонід Юрій Каменецький

В червні ц. р. Леонід Каменецький здобув докторат із загальної медицини.

Родився Леонід у Львові в 1934 році. Народню і середню освіту набув в Станиславові, Зальцбурзі і Шикаґо. Бакалавреат із хемії осягнув в Іллинойському університеті, а медичні студії закінчив докторатом в Сент Луїсі в червні ц. р.

До Америки прибув із своїми родичами, Наталією і Юліяном в 1949 р. — Обоє батьки були відомі як учителі середніх шкіл і організатори Пласту в Західній Україні, а батько очолював довгі роки протиалькогольний рух в Галичині та Український Національний Музей і Пласт в Шикаґо. Брат Леоніда Ігор здобув докторат із політичних наук та є професором Стейтового Мишиґенського університету, а сестра Аріядна, зам. Терлецька скінчила школу медичних сестер та працює фахово в Ню Йорку.

Леонід по закінченні однорічної практики має в пляні продовжувати медичні студії та спеціялізуватися у внутрішніх недугах.

Д-р Леонід Юрій Каменецький

Обоє Леонід та його дружина Уляна з Німиловичів, хемік з фаху, належать до Пласту та беруть живу участь в громадській роботі.

Відрадне явище, що наша молодь здобуває відповідальні становища в американському житті та скріплює наше становище в цій країні.

А. Б.

В Шикаґо відбувся похорон сл. п. Ореста Нікоровича — жертви минулорічної трагедії на „Великому Лузі"

Шикаґо. — В середу, дня 12 липня на парохіяльному кладовищі церкви св. о. Миколая відбувся похорон сл. п. Ореста Нікоровича, пластуна -юнака, що разом із 5 іншими юнаками згинув дня 28-го червня 1960 року під час переправи через ріку в таборі на „Великому Лузі" у Вискансині. Тіло його знайдено щойно дня 9-го липня ц. р., понад 12 місяців після трагічної його смерти на якої півтора милі від місця нещасливого випадку. В похороні взяли численну участь українці Шикаґо і відпровадили Покійного на місце вічного спочинку його друзі пластуни і члени організації СУМА. Покійний був активним членом „Пласту", учеником 8-ої кляси школи св. о. Миколая і 7-ої кляси Школи Українознавства. Тіл трьох інших жертв трагедії досі ще не знайдено.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Доповідь д-ра Івана Л. Рудницького „Вячеслав Липинський — діяч, історик і політичний мислитель".

13-го травня 1961 року на науковому засіданні Комісії УВАН у ЗДА для дослідів над пореволюційною Україною і Радянським Союзом, присвяченому 30-м роковинам смерти Вячеслава Липинського, д-р І. Лисяк-Рудницький зробив доповідь „Вячеслав Липинський — діяч, історик і політичний мислитель".

У першій частині доповіді, д-р Лисяк-Рудницький дав стислий огляд життя і громадсько - політичної діяльности В. Липинського. До 1-ої світової війни Липинський вважав за своє основне покликання працювати над поворотом до української національности спольонізованої правобережної шляхти, що з неї він сам походив. Під час Визвольних Змагань Липинський був одним з співтворців Демократично - Хліборобської Партії, а згодом дістав призначення на українського посла у Відні. У 1920-х роках на еміґрації, хоч уже знесилений хворобою легенів, він очолив гетьмансько - монархістичний рух, який великою мірою був твором Липинського. Доповідач зупинився докладніше на справі конфлікту між гетьманом Павлом Скоропадським і Вячеславом Липинським, що стався 1930 року, коротко перед смертю останнього. До вибуху конфлікту спричинились особисто-психологічні моменти та тактично-політичні розходження. Одначе в його основі лежало протиріччя між двома розуміннями монархістичної ідеї: конституційно-правовим та самодержавно-диктаторським. Доповідач рішуче заперечив чутку про те, що начебто Липинський в останньому паріоді життя був психічно ненормальним.

У другій частині доповіді доповідач висвітлив працю Липинського в галузі історичної науки. Хоч історичні писання Липинського невеликі об'ємом, але належать до шедеврів української історіографії. Своїми дослідами над добою Хмельниччини Липинський не тільки збагатив розуміння козацької державности 17 ст., але й дав поштовх до постання нової „державницької школи" в українській історичній науці.

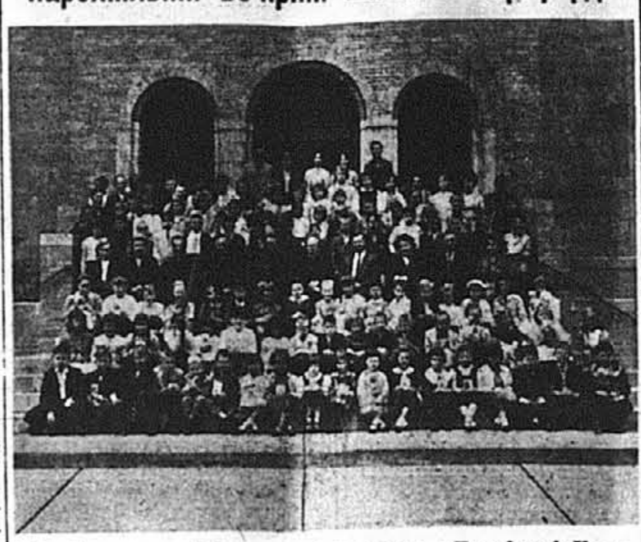
Основна частина доповіді була присвячена Липинському, як політичному мислителеві. Д-р Рудницький підкреслив, що в той час, коли Липинський — історик знайшов належне призиання, Липинський—соціолог і політичний мислитель досі мало відомий і його спадщина в цій ділянці ще не дочекалась наукового дослідження та об'єктивної оцінки. Хоч головний політичний трактат Липинського — „Листи до братів-хліборобів" не має систематичної наукової форми, та в ньому виявлений блискучий і оригінальний розум автора. В центрі теоретичних зацікавлень Липинського стояли питання соціялогії влади. На думку доповідача, найориґінальнішим вкладом Липинського в науку політики треба вважати розроблену ним типологію форм суспільно-політичного устрою. Типологічна схема Липинського має деякі виразні переваги над іншими подібними схемами, що поширені у світовій соціологічній літературі. Крім того, Липинський дав ряд цінних причинків і зауваг до ряду інших важливих соціологічних проблем, таких як політична антропологія, теорія проґресу, теорія відношень між державою і церквою та суспільної ролі релігії, питання взаємовідносин між статичними і динамічними первнями у суспільному житті та інші.

Однак теоретичне наукове пізнання не було для Липинського самоціллю. Воно служило йому як фундамент, що на ньому він будував свою практичну українську політичну програму. Схвильований упадком української державности 1917-20 рр., Липинський шукав відповіді на питання про причини національної катастрофи і намагався визначити дороговкази до майбутнього відродження. Він надавав при цьому вирішального значення справі сформування національної провідної верстви та скріпленню консервативних первнів всередині українського суспільства. За форму державної організації, що найкраще відповідає українським потребам, Липинський уважав дідичне гетьманство, тобто конституційну монархію, пристосовану до специфічних українських традицій. Доповідач ствердив, що без уваги на те, чи висновки Липинського для когось сьогодні сприємливі чи ні, мабуть ніхто інший з українських політичних мислителів і публіцистів не передумав так глибоко досвіду Визвольних Змагань. Від смерти Липинського минає тридцять років і з перспективи цього часу втрачоють значення колишні партійні поділові лінії. Настигла пора, коли до спадщини Липинського можемо й мусимо підходити як до нашого спільного надбання, що збагатило модерну українську суспільно-політичну думку, і що з нього ми всі можемо вчитися.

В дискусії, що розвинулась після доповіді, першим забрав слово д-р Я. Пеленський. Заявивши свою загальну згоду з інтерпретацією Липинського, поданого в доповіді, д-р Пеленський подав деякі доповнення, головно щодо праці Липинського, як історика, а також щодо участи в конспіративній самостійницькій акції напередодні першої світової війни, яка привела до створення Союзу Визволення України. Проф. Б. Мартос поділився з присутніми спогадами про свої зустрічі з Липинським у Полтаві в 1917 році. В дискусії далі взяли участь Л. Чикаленко, С. Процюк, Д. Кальмук і В. Голубничий. У заключному слові д-р Рудницький подякував дискутантам і вказав на актуальні завдання наукового дослідження спадщини Липинського: збирання його листування; перевидання його дрібніших, але часто дуже цінних студій і статтей, розсипаних по тяжко доступних газетах і журналах; дослідження впливів, що їх він зазнав у своєму духовому розвитку; визначення паралель і стичних пунктів між Липинським і модерною світовою соціолочною та науково-політичною думкою; переведення критичної аналізи та диференціяції між тим, що в дорібку Липинського „мертве", а що „живе", тобто між тим, що застаріле і сьогодні має вже тільки історичний інтерес і тим, що витримало потребу часу й надалі зберігає об'єктивне значення.

Н.Н.

Закінчення шкільного року в українській парохіяльній вечірній школі в Гартфорді

Українська парафіяльна вечірня школа в Гартфорді, Конн.

В суботу 24-го червня ц. р., відбулося святочне закінчення шкільного року в Українській Парохіяльній Вечірній Школі в Гартфорді, Конн.

Того дня о год. 4-ій по пол., парох укр. католицької церкви св. Архистратига Михаїла о. дек. Степан Баландюк відслужив Молебен до Найсвятішого Серця Христового та виголосив проповідь до присутніх дітей і родичів. Опісля всі перейшли до церковної залі, де відбулася роздача свідоцтв, спільна вечеря і діточий виступ.

На вступі директор школи п. Роман Романишин звернувся з гарячими словами до батьків, та закликав їх піддержувати укр. школу і виховувати дітей в рідному дусі, наводячи гарні приклади отців місіонарів, які багатьох присутніх зворушили до сліз. Свідоцтва роздали учителі-опікуни поодиноких кляс, а саме: пані Катря Оприско, Каролина Тесля, Володимир Теслюк, Анна Кудравець, Володимир Фицалович і Роман Романишин. Неприсутня була хвора пані Ольга Капустинська і Анна Мельник.

Директор п. Р. Романишин роздав молитовники усім визначним учням як признання за їхню пильність та для заохоти других дітей. Тими учнями були: в першій клясі: Будас Рената, Ковінко Олександра, Коник Галина, Перун Іванна; в другій клясі: Стельмах Ігор, Кінах Христина і Юрій, Дутка Оксана; в третій клясі: Вишневська Лариса, Кривоніс Евген, Яцух Аскольд, Заяць Роман; в четвертій клясі: Вишневська Ніна, Коршенюк Наталка, Балко Володимир, Борисюк Оля; п'ята кляса: Дутка Олександра, Дуда Марія, Пришляк Марта, Зень Катруся, Чайковська Марта, Саляк Роксоляна, Радьо Віра, Полотнянка Ярослава, Гадзевич Андрій; в сьомій клясі: Кукіль Марія, Шагай Мирослава, Рудзінський Богдан, Охрім Ірина, Васильків Олександра; в восьмій клясі: Рогатинська Олена і в англомовній клясі: Васинчук Евген і Ґроґоза Карол.

У мистецькій частині, що складалася з деклямацій, співу і гри на мандолінах, брав участь з дітьми п. Володимир Фицалович. На закінчення учениця п. Богдана Маркова і Катруся Зень заграли на скрипках дві народні пісні. Голова Батьківського Комітету п. Володимир Саляк подякував усім учителям за їхню жертвенну працю. Молитвою, яку провів катехит о. Володимир Маселко, закінчено цей гарно проведений вечір.

Як інформує дир. школи п. Р. Романишин, Школа Українознавства гарно розвивається, помимо деяких трудностей — головно браку відповідного приміщення. Загальне число 154 учні навчалися у восьми клясах по 4—6 годин тижнево, в тому числі одна година релігії. Учителі придержуються програми Шкільної Ради при УКК, що вказує на послідовність і високий рівень навчання українознавчих предметів. Відвідування в останньому році було точне, про що свідчить приклад, що в 5-ій клясі на 24 дітей 6 не опустило ні одної години на протязі цілого шкільного року. 20 травня школу візитував преосв. Кир Амврозій Сенишин — єпископ стемфордського екзархату і при цій нагоді зроблено спільну знимку.

Нехай цих кілька скромних рядків буде виявом вдячности для учителів цієї школи, що стільки труду вкладають для виховання нашої молоді в українському дусі і на засадах християнської моралі. Віримо, що ця молодь продовжуватиме наші рідні українські традиції, нашу віру на цій вільній землі, та стане колись в обороні поневоленої України.

О. П.

Зі Спорту

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

Монака, Монако — Пета Тіква, Ізраїль 5 : 0

Рапід, Австрія — Еспаньйоль, Еспанія 3 : 0

Обидві ці зустрічі М. Ф. Ліґи притягнули на Польо Ґравндс в Ню Йорку в неділю 23 липня тільки 3,401 глядача. Брак зацікавлення оправданий тим, що чемпіонат в другій групі вже теж вирішений і Дукля, Чехословаччина, гратиме у фіналі з Евертоном з Англії, Конкордія, Канада, має математичну можливість здобути перше місце другої групи, але на це їй треба б виграти дуже високо з Шемрок Роверс, а чехам одинокі змагання з ірляндцями програти.

Монако перемогло в першій грі сподівано високо жидівських репрезентантів, а Рапід дописався краще, як досі, перемагаючи еспанців.

Стан показника М. Ф. Ліґи з 24 липня 1961

	Точки	Ворота
Дукля	11:1	26: 6
Конкордія	9:3	15: 8
Монако	6:6	14:11
Червона Зоря	5:5	19:13
Еспаньйоль	5:7	11:18
Рапід	4:6	10:13
Шемрок Роверс	3:7	10:14
Пета Тіква	1:9	3:25

(в. с.)

В Єрусалимі відбувається зібрання американських і канадійських рабінів

Єрусалим. — Вперше в історії ізраїльської держави відбувається на її терені зібрання жидівської ортодоксійної організації Ради Рабінів Америки, що об'єднує яких 800 рабінів, які обслуговують 1.500.000 жидів ортодоксійного напрямку у З'єдинених Державах і в Канаді. В цьому зібранні бере участь 500 рабінів і цивільних провідників ортодоксійного віровизнання. Голова тієї, найбільшої у ЗДА релігійної групи рабін Шарльз Вайнберґ, президент Ради Рабінів Америки, виступив на відкритті цього зібрання із ствердженням, що саме вивчення гебрейської мови не є вистачальне для духового об'єднання американських й ізраїльських жидів і що треба, щоб ця єдність була базована на спільному відданні жидівським традиціям, релігійним вартостям і обрядовим практикам. У здійсненні цієї єдности головна роля мала б належати ізраїльському урядові, який повинен звернути більшу увагу на використання історичної спадщини і розвиток духових вартостей.

ТАРЗАН, ч. 4686. Тарзан про бує втекти.

— Можливо, що зможемо набагато обігнатися від Тентора горою по деревах, — пропонував Тарзан. — Це безцільно, — зітхнула дівчина.

Але безстрашний мавполюд запропонував Фоні вчепитися його шиї, коли вони намагалися втікати зиґзаком...

Та коли зупинилися для відпочинку, мамут чекав знов внизу під ними, дивлячися на них поганими очима!